Vrijheidsbeperkende maatregelen op oudejaarsnacht

In de vorige editie brachten we al een update over de huisarresten die de burgemeester van Antwerpen op oudejaarsnacht oplegde aan tientallen jongeren. Omdat het preventieve huisarrest een vrijheidsbeperkende maatregel is die een duidelijke juridische basis mist, diende de Liga voor Mensenrechten een klacht in bij het Agentschap Binnenlands Bestuur. Ondertussen kwam er het besluit van Vlaams minister Crevits dat bevestigt dat het preventief huisarrest niet wordt vermeld in de Nieuwe Gemeentewet. De minister oordeelt niettemin dat in dit geval de gemeente vrij oordeelt op welke wijze een verstoring van de openbare orde wordt aangepakt. Om dit te staven verwijst ze naar een parlementaire interventie van toenmalig minister van binnenlandse zaken Annelies Verlinden. De Liga voor Mensenrechten kon tijdens een parlementaire hoorzitting op 12 maart in de Commissie Binnenlandse Zaken toelichten waarom zij dit besluit niet toereikend acht, en hoe vrijheidsbeperkende maatregelen beter kunnen worden omkaderd.

Europese AI Verordening

Op 2 februari trad de bepaling betreffende verboden praktijken uit de Europese AI Verordening ('AI Act') in werking. De AI Act verbiedt onder meer real-time gezichtsherkenning in de openbare ruimte, maar laat de mogelijkheid aan Staten om in sommige situaties uitzonderingen op het verbod te voorzien. Technologieën zoals gezichtsherkenningssoftware kunnen een verregaande inmenging vormen van privacyrechten. Ook is de technologie soms feilbaar en potentieel discriminatoir. De Liga voor Mensenrechten lanceerde daarom een oproep aan Belgische beleidsmakers tot het respecteren van een principieel verbod op gezichtsherkenning in de openbare ruime. De AI Act geldt immers als een richtinggevend basiskader, waar lidstaten de mogelijkheid hebben om AI toepassingen strenger te reguleren of verbieden in eigen nationale wetgeving ten behoeve van fundamentele rechten. Ook pleit de organisatie voor een democratisch debat waarbij specialisten, het maatschappelijk middenveld en de gemeenschappen die door surveillancetechnologieën worden getroffen, betrokken worden om de inherente risico's van deze systemen bloot te leggen.